

SKAIDROJUMS

pilsoniskās sabiedrības un valsts sadarbības modeli

Sadarbības institucionālais ietvars

1. Pilsoniskās sabiedrības līdzdalība politikā (individuāli vai ar organizāciju starpniecību nacionālajā līmenī tiek īstenota ar sekojošu mehānismu starpniecību:
 - Stratēģiskā sapulce vai padome (nosaukums precizējams, ideja precizējama)
 - Izpildorgāns (nosaukums precizējams)
 - Nozaru darba grupas
 - Reģionālā dimensija (mehānismi precizējami)
 - ES un starptautiskā dimensija (mehānismi precizējami)

Stratēģiskā sapulce vai padome (nosaukums precizējams)

2. Stratēģiskā sapulce vai padome (nosaukums un sastāvs precizējams –a. „demokrātiskais variants”: sapulcē var piedalīties katrs interesents, strādājot ar jaunām līdzdalības metodēm (open space vai taml.), pasākuma beigās notiek prioritārizēšana un dalībnieki paši uzņemas līdzatbildību par ierosinātām prioritātēm, b. „klasiskais variants”: stratēģisko funkciju pilda ne pārāk liela gudro cilvēku grupa) ir iecerēta kā līdzdalības platforma, kura ietvaros notiek vidējā termiņa nacionālās attīstības plānošana (alternatīva: „kā līdzdalības veids, kas nodrošina pārvaldes institūciju un sabiedrības līdzdarību vidējā termiņa nacionālās attīstības plānošanā.”). Sapulci sasauc ne retāk kā reizi gadā, savukārt aptuveni reizi trijos gados tiek veidots stratēģijas dokuments, kurš nosaka prioritātes LIAS 2030 mērķu sasniegšanai.. Sapulce ar savu stratēģisko uzdevumu sniedz politiskas vadlīnijas, nodrošina Izpildorgāna (nosaukums precizējams) stratēģisko vadību, kā arī veic uzdevumu prioritārizāciju, izvērtē sasniegto u.tml. Stratēģiskā sapulce vai padome
3. darbojas septiņos virzienos/veidojumos, strādājot, atbilstoši LIAS 2030 minētajiem darbības virzieniem/kapitāliem:
 - kultūrkapitāls
 - telpiskās attīstības perspektīva
 - inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība
 - dabas kapitāls
 - inovatīva un ecoefektīva ekonomika
 - paradigmas maiņa izglītībā
 - cilvēkkapitāls
 - iespējams, u.c., ja nepieciešams...
4. veidojumos piedalās attiecīgās jomas eksperti no valsts institūcijām (Ministru kabinets, Valsts Prezidenta kanceleja, Saeima), nevalstiskā sektora (sociālie partneri, citas NVO), dažādo teritoriālo līmeņu pārstāvji līmeņos).
5. Visa līmeņa darba sapulcēm, izpildorgāniem, kā arī pārstāvjiem individuāli ir tiesības un pienākums īstenot konsultācijas plašākas sabiedrības viedokļa noskaidrošanai un atgriezeniskās saites nodrošināšanai. Šīs konsultācijas var notikt, izmantojot tādas metodes kā

pilsoņu paneļi, tautas forumi, socioloģiskās aptaujas, apspriedes elektroniskajā formātā u.c. (Skaidrojums: nepastarpinātas konsultācijas ar sabiedrību ir paredzētas cita starpā LIAS 2030 un starptautiskajos dokumentos).

6. Jādiskutē vai un kā noteiktās vadlīnijas ir saistošas Izpildorgānam (nosaukums precizējams), kas saskaņā ar tām nosaka konkrētus rīcības uzdevumus, kā arī darba grupām.
7. savā darbā ņem vērā un sadarbojas ar pārvaldes starptautisko dimensiju (Eiropas Savienība u.c. starptautiskās organizācijas) un reģionālo dimensiju (plānošanas reģioni/administrācijas, novadi, pašvaldības).
8. Diskutējams jautājums: kā notiek Izpildorgāna un Sapulces dalībnieku atlase/izvirzīšana/pieteikšanās (ja tāda nepieciešama), kā vislabāk nodrošināt labāko ideju konkurenci, kā nodrošināt inovatīvu ideju un attīstības virzību un izvairīties no formāliem „ķeksīša pasākumiem”, kā garantēt informācijas un līdzdalības savlaicīgumu.

Izpildorgāns (nosaukums precizējams)

9. Izpildorgānam (nosaukums precizējams) līdzīgu veidojumu paredz LIAS 2030, to saucot par Nacionālo attīstības padomi. Tā šajā modelī darbojas kā Stratēģiskās sapulces izstrādāto uzdevumu izpildinstitūcija („sadarbības un viedokļu apmaiņas platforma,” kas „iztirzātu ar valsts ilgtspējīgu attīstību saistītus jautājumus”¹).
10. Diskutējams jautājums, vai un kā šajā modelī ietverto Izpildorgānu saistīt vai nesaistīt ar Nacionālo attīstības padomi, kāda tā paredzēta LIAS 2030. Iespējams, ka pašreiz ietvertais redzējums par padomes sastāvu un funkcijām jāpaplašina vai jāprecizē. „Nacionālo attīstības padomi vada Ministru prezidenta biedrs – par attīstības plānošanu atbildīgais ministrs. Padomes sastāvu veido Saeimas, Ministru kabineta, plānošanas reģionu, pašvaldību, ilgtspējīgas attīstības institūta „Latvija2030” un nevalstisko organizāciju pārstāvji.” Iecerēts, ka no nevalstiskā sektora puses Padomē darbosies gan sociālie partneri, gan pārējo NVO pārstāvji. (piebilde: to domājam mēs, par LIAS nav zināms)
11. Izpildorgāns (nosaukums precizējams) lemj par konkrētiem uzdevumiem, kas nepieciešami Stratēģiskās sapulces noteikto vadlīniju ieviešanai dzīvē, tostarp apstiprina ikgadējus darba plānus sadarbībai starp pilsonisko sabiedrību un pārvaldes institūcijām (jebkurā jomā, kura ietekmē mērķu sasniegšanu, veidā, ko noteikusi Stratēģiskā sapulce vai padome); apstiprina, pārrauga Izpildorgāna un pastāvīgo un īslaicīgo darba grupu darbu; var dot uzdevumus darba grupu darbam; risina viedokļu pretrunas starp dažādām darba grupām; nosaka risinājumus, kā nodrošināt sabiedrības līdzdalību jautājumos, kas skatāmi steidzamības kārtā u.tml.
12. Izpildorgāna struktūrvienības ir pastāvīgas vai īslaicīgas nozaru un starpnozaru darba grupas.² Darba grupās notiek darbs 1) ar Stratēģiskās sapulces un Nacionālās attīstības padomes

¹ Citāts no LIAS 2030.

² Piemērs: Nozaru darba grupas – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas darba grupa, Ārlietu darba grupa, Budžeta un finanšu (nodokļu) darba grupa, Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu darba grupa, Eiropas lietu darba grupa, Ekonomikas darba grupa, Izglītības un zinātnes darba grupa, Izglītības un zinātnes darba grupa, Juridiskā darba grupa, Kultūras darba grupa, Mandātu, ētikas un iesniegumu darba grupa, Nacionālās drošības darba grupa, Pieprasījumu darba grupa, Pilsonības likuma darba grupa, Publisko izdevumu un revīzijas darba grupa, Saimnieciskā darba grupa, Satiksmes darba grupa, Sociālo un darba lietu darba grupa (NTSP), Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas darba grupa, Valsts pārvaldes un pašvaldības darba grupa, Veselības darba grupa, Vides darba grupa,

noteiktajiem jautājumiem/uzdevumiem, 2) ar Saeimas un Ministru kabineta likumu/lēmumu projektiem, 3) ar citiem jautājumiem, kas izvirzīti pēc grupas dalībnieku vai pieaicināto ekspertu/pilsoņu/iedzīvotāju iniciatīvas.

Pārvaldes institūcijām ir jāņem vērā darba grupu sniegtie atzinumi par likumu/lēmumu projektiem. Ja tas netiek darīts, pārvaldes institūcijām ir pienākums sniegt paskaidrojumu atzinumu sniedzējiem.

13. Jādiskutē, kā nākotnē veiksmīgi sasaistīt modeli ar esošiem konsultatīviem veidojumiem – piemēram, ministriju konsultatīvajām padomēm vai pašreizējo Nacionālo trīspusējo sadarbības padomi. Tās turpmāk varētu darboties kā darba grupas, iespējams, saskaņā ar līdzšinējo nolikumu/nolikumiem (kurā tiks izdarīti tehniski grozījumi atbilstoši jaunajai konjunktūrai), vai tml.
14. Darba grupas var izmantot papildus mehānismus nepastarpinātām konsultācijām ar sabiedrību. Šo mehānismu darbību var atrunāt nolikumos.
15. Izpildorgāns savā darbā ņem vērā un sadarbojas ar pārvaldes starptautisko dimensiju (Eiropas Savienība u.c. starptautiskās organizācijas) un reģionālo dimensiju (plānošanas reģioni/administrācijas, novadi, pašvaldības).
16. Jāprecizē kritēriji, kā tiek veidots Izpildorgāna sastāvs un darba grupu dalībnieki. Visam darbam un atlasei jābūt caurspīdīgai un vērstai uz līdzdalību un iekļaušanu.

Saikne starp reģionālo un nacionālo līmeni (sadarbības reģionālā dimensija)
Sadarbība starp pilsonisko sabiedrību un reģionālajām pārvaldes institūcijām
(reģioni, novadi, pašvaldības)
Sadarbības ES un starptautiskā dimensija

Nepieciešams precizēt

Sekretariāts

Minēto nacionālā līmeņa institūciju darbu tehniski un administratīvi nodrošina Sekretariāts (iespējams, ka pārejas posmā šīs funkcijas veic Valsts Kanceleja vai tml.).